

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XI.

V Ljubljani 9. grudna 1858.

List 25.

Opominoranje v svetim letu.

Spreobrnite se k Gospodu
V svetim letu, grešniki!
De ob svojim vas prihodu
V smernih grehih ne dobi.
De ne bote pogubljeni,
Večnim martram izročeni.

V svetim let' so dnevi zlati.
Zdaj je čas zvelicanja,
Oh, nobeden ga ne trati.
Ne odlož' poboljšanja;
Bo čas milosti potekel.
Pekel grešnike bo pékel.

Slaboverni vi kristjani,
Zdaj se spreobrnite vsi!
Ne bodite več zaspani.
Vi nesrečni grešniki;
Stvarnika ste zapustili,
In nebesa ste zgubili!

Spreobrnite se prevzetni.
Posvetni napuhneži.
Niste modri ne umetni,
Grešni ste vi reveži;
Bog prevzetne zaničuje,
In ponizne povikšuje.

Lakomni se spreobrnite.
Ce ne, zguba bo nebes;
O, Bogu le verjemite,
Zuga vam pogubo res;
Dobre dela povračuje,
Lakomneže pa kaznuje.

Spreobrnite se nečisti!
Vi gnjusoba ste Bogu.
Oh vi slepi, vi ste tisti —
Ze na potu prot' peklu —
ki nam Bog je sam povedal.
De nečist' Ga ne bo gledal.

Spreobrnite se, serditi,
Jezni vi sovražniki!
Hoe'te milost zadobiti.
Sprav'te se z razalniki;
Ce ne bote odpustili,
Bote dušo pogubili.

Nevosljivi, spreobrnite
Se vi brez odlasjanja!
Brez ljubezni, verjemite,
Ni za vas zvelicanja;
Bog ljubezen zapov'duje,
Nevosljivce pogubljuje.

Spreobrnite se požrešni,
Gnjusni malikvavci ste!
Trebuh za Boga vi grešni
V svojim žertju molite;
Pjanci bojo pogubljeni
V Božji jezi neizrečni.

Spreobrnite se, vi leni,
Kasni, merzli za Boga!
Ker vi čednosti nobeni
Ne odprete več serca;
Naj resnica vas pretresa:
Mlačni niso za nebesa!

Spreobrnite brez odloga
Se vsi terdi grešniki!
Ako vmerjete brez Boga,
Bote vsi zaverženi!
Berž isite odpušanja
Za vse svoje grešne djanja.

Srečen grešnik, če oberne
Gnade čas v poboljšanje,
V svetim let' se k Bogu verne,
In zbrisuje grehe vse;
Bog mu milost bo podelil,
Vse nebesa razveselil. Burja.

janov, zdaj jih pa ravno ni veliko, ker so se drugi naselci se ustanovili. Gospod Pirc so tukaj in v bližnjih krajih veliko taistih kerstili. Pogosto pridejo iz bližnjih in včasih tudi iz daljnih krajev neverniki tje. Pervi sim se le njih revni stan vidil, zakaj dozdej sim bil pri katoliških Indijanih, ki so na duši in na telesu tako omikani, de ravno ni posebniga razločka od drugih omikanih narodov. Ubogi neverniki pa si kar ne znajo pomagati. Imajo lepe prostore in dobro zemljo, pa je ne morejo začeti v resnici obdelovati. Kako mora človeka serce boleti, ko vidi zale in močne mladenčce (moški so več del veliki in lepo zraseni, ženske pa so bolj majhne, pa močne) in krepke može celi dan na pol nage polegati, ali pa v nar več vročini težki koc (ki je pri marsikterih edino ogrinjalo, na sebi vlačiti, ki izstradani po hisah jesti prosijo; ko vidi žene v vmazanah cunjah z izstradanimi in vmazanimi otroci celi dan sedeti in v nar več lakoti kej prositi ali nekoliko delati. Kar si z lovom in ribštvom pridobé, jih ne more živiti, kakor je potrebno, veliko pa jih se nesrečno žganje spridi. Verh tega je pa še vedno sovraštvo med tem rodam (Očipve) in Sium (Sioun), kateri rod je še bolj divji; velikokrat se nasprotno vojskujejo ali pa tudi bolj posamezno napadajo. Tudi letas je bilo več Očipvev od svojih sovražnikov pobitih. Čudno bi se zdelo, kako de taki korenjaki raji na pol nagi stradajo in po zimi še na verh zmerzujejo, kakor pa de bi se praviga dela lotili, de si ravno vidijo naselce lepe hiše delati, polja obdelovati, živino rediti, in v čednim oblačilu oblecene, in pri dobri mizi jesti. Tode človeško natoro je treba poznati, in sicer nar bolj po zadevi dušnih moči. Ubogi neverniki niso na umu razsvetljeni, so nekako otroku podobni; ne čutijo nobeniga praviga nagiba k delu in tudi ne vedó, kako začeti. (De niso bili vsi neverniki na taki nizki stopnji omike, in de so tudi med Indijani nekatere izjeme, mi ni treba opomniti.) Le keršanska omika zamore ubogiga divjaka na višji stopnjo zobraženosti povzdigniti. Ali kaj je le časno življenje, kaj je le truplo; večnost, večnost! duša, uboga duša! oj, ta mora naše serce z usmiljenjem do ubogih nevernikov napolniti. Zdaj ko vidim te sromake, se mi še bolj goreče želje obudujejo, de bi jim po svoji slabi moči pomagal in sim Boga prosil, de bi me v tem sklepu poterdoval. Spomnoval sim se katoliških Indijanov, pri kterih sim do zdaj bil, ter sim mislil, takole so bili pred 30 leti vsi Otavei, Bogu je tudi mogoče te ubože spreobrniti.

Gospod Pirc so sklenili, tamkej nar pred nov misijon poskusiti, kjer so Indijani nar boljši, in je nar več upanja, jih spreobrniti, de bi njih izgled druge vneval. Ravno blizo Crow Winga pa so po pijači žganja in po malo vrednih naselcih skorej nar bolj popaceni, zato so zvolili daljin kraj, kjer je že nekaj katolicinov in Indijani že precej delajo. To se je od dveh strani modro zdelo, ker dela vajeni Indijani so že nekoliko bolj izobraženi in torej morebiti bolj voljni za vero, in za misijonarje bo lažej, ker jim zdaj

List iz Amerike.

Pri Rudečim jezeru v Minnesoti v severni Ameriki 23. kimovca 1858.

Preljubi moji prijatli!

Dovolite mi, nepozabljivi moji prijatli, duhovni in neduhovni na Slovenskim, de vam iz daljne Amerike spet kaj pišem; vaša znana gorečnost v česnji Božjim in vaša velika želja, de bi se taisto med neverniki razširjalo, mi daje serčnost k temu pisanju.

Gospod Pirc so sklenili, med neverskimi Indijani nov misijon ustanoviti in sčasoma misijone še množiti, in če bo Božja volja, de bi jih v tem svetim namenu po svoji slabi moči podpiral, sim se jim tudi jest pridružil. Prišel sim pretečeniga mesca rožnecveta k njim na njih misijon, po imenu Crow Wing, na reki Mississippi v zgornjim delu deržave Minncsota. Tukaj je bilo pred malo leti veliko Indi-

v časnih zadevah nisva v stanu nič pomagati. 3. dan velikiga serp. sva se tedaj na pot proti namenjenemu kraju podala, deleč proti severnemu zahodu. Nekoliko sva hodila, nekoliko se v čolniških peljala, in srečno sva na odmenjeni kraj prišla 14. tistiga meseca. Ta kraj je na bregu velikiga jezera, v njem je veliko dobrih rib, zemlja je dobra, rodovitna, ko bi se obdelovala, veliko bi obrodila. Turšice veliko pridelujejo, tudi še nekaj krompirja; spomladi naredé veliko sladkorja iz soka javorovih drevés; zraven tega imajo ribe in lov. Jezero se imenuje v Indijanskim jeziku Miskvagami sagaigan, po angl. Red Lake (Rudeče Jezero.) Na dveh ravno nasprotnih straneh je precej veliko Indijanov. Imajo precej čedne koče iz cedrovih ali pa brezovih skorij, ženske znajo čedne štorje delati, s kterimi si nekoliko zvisane tla lepo pogernejo, na njih sedé in leže okrog ob straneh, v sredi pa je prazen prostor za ogenj, na verhu pa lina, po kteri gre dim van in svetloba noter. V kočah sva povsod prijazno in spodobno sprejeta, in tudi sicer vsi prijazno z nama govoré. Nekteri zmed njih imajo tudi želje, naju poslušati in vero sprejeti.

V nedeljo, god vnebovzvetja Matere Božje, sva prvič daritev sv. mase tukej opravila, kjer se nikoli noben duhoven ni bil. O de bi pač nebeska Kraljica od svojiga Sina sprosil, da bi tuč sv. vere razsvetlila uboge Indijane, da bi se tudi oni z nami združili in Njega častili in molili. Tukaj je že čez 20 odraslih katoličanov in nekaj otrok, ki so že pred veliko leti sem se preselili, veči del iz Lapointa, kjer so bili od gosp. Baraga keršeni, otroci pa so že tukaj rojeni. Skorej vsi so vero ohranili in tudi lepo živeli, pa so bili silno žalostni, ker niso duhovniga imeli. Malokdaj jim je bilo mogoče k spovedi iti, še težji pa k sv. obhajilu, ker jih nobeden ni mogel podučiti. Nekteri so sosebno lepiga zadržanja, 7 otrok do 9. leta je bilo pa že od naju keršenih in dve zene, 9 odraslih je prvo sv. obhajilo prejelo, in trije, ki so ga pred več časom prejeli, so ga tudi zdaj. Nekteri se pa še pripravljajo. Ti katoličani pa niso prav Indijani, ampak pol Indijani, to je eden njih staršev je bil Francoz ali pol Indijan, drugi pa Indijan. Še nekaj te sorte jih je, ki niso keršeni, upamo, da bodo sečasoma se pridobili, kakih 5 ali 6 je pa protestantov, nekteri se bodo morebiti kmalo z nami združili. Bili so namreč skorej 15 let protestantovski učitelji in pridigar tukaj, ki so Indijanam veliko daril vsako leto razdajali, županu čedno hišico naredili, s svojo živino nekterim Indijanam njive orali, zago naredili, kar je bilo za ta kraj neprecenljiva reč, v hiši učili in v nedeljah po svoji veri pridigovali, lansko leto pa so se odtegnili, ker so se začeli Indijanov bati, ko ti so jih že pisano gledali: češ, na našim zemljišu in iz naših gojzdov se hočejo bogatiti.

Koliko so jih pa ti moške k svoji veri pripravili? Samo omenjene pol Indijane, pa še te le zato, ker ti so mislili, boljši je protestantska vera, kakor nobena: Indijana niso ne eniga spreobrnili, in samo eniga angleško brati in pisati naučili, ki je pa še nevernik; in hvala katoličanam, ne eden ni k njih veri prestopil, desiravno so bili močno skušani, samo 5 otrok so k sebi v šolo vzeli, kjer so zdaj, v drugim kraju. Še le malo čez leto je, kar so odšli, in že ni skoraj sledu od njih hiš in žage, Indijani so vse poderli in les za kurjavo porabili. Tako so tudi v več drugih krajih po večletni skušnji popustili in nevernike pustili, kakor so jih najdlji.

Zdaj pa prideta sem v imenu Gospodovim dva moža, eden iskren in mnogoskušen misijonar Indijanov, ki ima v 73. letu svoje starosti še krepkost života in serčnost mladenca, drugi pa brez drage pripravnosti, samo na Božjo pomoč se opiraje: — kdo ve izid nju početka? Samo On, ki je na sv. krizu svojo kri prelil za zveličanje sveta, ki človeške serca vlada; Njemu naj bo z nar. globokejši ponižnostjo in vdanostjo to delo izročeno in Njegovi presveti Materi priporočeno.

Tode, moji predragi in priserčni prijatli! Bog hoče, da se po okolišinah tudi človeških pripomočkov poslužimo pri izpeljavanji naših namenov, ki so v njegovo čast. Zato se v ponižnosti, v imenu Gospodovim in v imenu ubogih nevernikov obrnem do vas. Sicer dobro vem, da slovenska dežela ni bogata, dobro mi je znano, da tamkej imate potreb veliko, da grozno veliko storite za domače cerkve, šole itd., še se spomnim, koliko de vseskozi za ptuje misijone dobriga delate, zlasti za tolikanj imenitni afrikanski misijon (kterimu naj Vsigamogočni obiln blagoslov dati blagovoli); resnično je, da tudi za leopoldinsko bratovščino ali za amerikske misijone vsako leto darove dajete; tudi g. Pirc so že v ta namen pisali in morebiti bodo še: vender pa mi ne zamerite, da tudi jest na vrata poterkam in v imenu Božjim za milodar poprosim. V škofii visokočastitiga g. Baraga ni treba misijonarjem posebej prositi, ker škof sami za vse skerbé, in skorej vse milodare iz Evrope za indijanske misijone obrnejo. Tukaj pa zdaj še ni škofa, škofovi namestnik nama ni mogel čisto nič dati ali obljubiti, ker ravno škofijsko cerkev izdeluje in ima še marsiktere druge potrebe. Ravno k sreči sim imel svoj denar, ki so mi ga gospod Vole poslali (325 gold. ali 152 amerik. tolarjev) in pa še nekaj, kar mi je na poprejšnjim misijonu ostalo, ker so me ravno pred odhodom visokočastiti škof plačali. Pot veliko denarja potrebuje, nekatere nar potrebniši reči sim kupil, kakor vina za mase, sveč, itd. tako de sim v Crow Wing le 50 tol. prinesel. Gospod Pirc ravno niso nič imeli; neizrečeno sim bil vesel, da sim bil saj jest še toliko prihranil, da sva mogla v misijon iti. Tu je bilo treba jedi, moke in mesa itd. nakupiti, ne tolikanj za naju, kolikor za spremljevalce (cent moke je veljal 7 tolarjev). Tri dni sva šla peš in tudi za vožnjo blaga ni bilo treba plačati, ne voznika rediti, sama sva pa malo in le revno jedla, ali druge pol poti je bilo pa treba trem Indijanam 18 tolarjev dati in še nekterim pomagacem 5 tolarjev in jih z mesam, moko, rajžem nasitovati in pasti, kolikor so sami hotli, tako de mi je čisto malo denarja ostalo. Tukaj naju je dober katoličan v svojo hišo sprejel, ki ima dve sobi, tako de imava eno zase, tudi v hiši mašujeva in otroke učiva. Plačati bo treba za vse vkup 10 tolarjev na mesec; to ni veliko, ker dostikrat se mora toliko ali pa še več samo za živež plačati. Tukaj pa bom imel kurjavo, sobo in hrano, šolo in — cerkev v njegovi hiši. Rekel sim mu, da ne morem veliko plačati, da sim zadovoljin z revno jedjo, kar se tukaj pridelava, krompir, turšica, divji rajž in ribe, in da samo dvakrat na dan hočem jesti. To vam povem, da vsak vidi, da nič po nepotrebnim ne zapravljam. Gospod Pirc so obljubili plačevati zame, če bodo imeli s čem. Tode to še ni zadosti. Če bo Bog hotel, da bi se misijon vstanovil, bo mogla cerkevica biti, in marsikaj je treba. Gospod Pirc bodo jutri nazaj se vernili, ker imajo v Crow Wingu veliko opravil in še v drugim kraju mislijo misijon poskušati. Jest bom pa sam čez zimo tukaj ostal, ako bo Božja volja.

Ljubi moji prijatli, če kdo kaj uterpi podariti, obljubim, da bo k dobriemu obrnjeno, če bi tudi od tukaj s silo pregnan bil, zakaj imamo hude nasprotnike, se bo pa denar kje drugej obrnil, cerkvice ne bomo pred začeli delati, dokler ne bo upanja za obstoječ misijon. Kar sva dozdej za pot in za kratko stanje tukaj obrnila, je obilno povernjeno, ker ena sama duša je več vredna kakor vse bogastvo tega sveta. Krajnska dežela si je lepo slavo pred svetam in še večji vrednost pred Bogom pridobila, pri spreobračanju Indijanov Očipve in Otava, krajnski misijonarji so skorej vse kerstili, kolikor jih je bilo odraslih keršenih: Gorenje in Misigansko jezero je vsim prijatlam misijonov na Krajnskem znano, in tam ob tistih jezerih kristjani od Krajneov spreobrnjeni Boga molijo in časté; Rudeče jezero pa, proti unim le majčeno, vam je vpervič se le imenovano; Bog daj, da bi se tudi tukaj kraljestvo satanovo

razdajalo, in Božje česenje razširilo. Če človek prav živo premisli nebesa in pekel, oh kako se mu morajo pač duše v peklu smiliti, in kdo bi si ne pritergal kaj pri jedi ali pijači ali pri obleki, ko bi jim s tem mogel kaj pomagati. In glejte, veliko veliko zamorete pomagati tem, ki so v nevarnosti se pogubiti. Tudi zavoljo katoličanov, ki so že tukaj, bi bilo dobro, da bi se misijon ustanovil; grozno bi bili žalostni, ko bi spet sami ostali; tode pomagati dozdej še nič ne morejo, ker jih je premalo, in nekteri tudi mislijo drugam iti, iz strahu pred neverniki, kar so še lansko leto sklenili. Pravijo pa, da kadar bodo kej mogli, bodo radi pomagali. — Ko bi kdo kaj podaril za ta namen, kakor sim prosil, bi me močno veselilo, ime vediti, da bi, dokler bom v indijanskim misijonih živel, za te dobrotnike maševal. Gospoda Volca pa prosim, da bi na Dunaj darila poslali s pristavkam, da so zame, od kodar bi se na škofa v Sent-Pavlu poslali. Verh tega pa vas še lepo prosim za prošnje in molitev; da bi Bog svojo milost skazal ubogim nevernikom, da bi ga spoznali in molili in se vekomaj pri njem veselili. Molite tudi zame. Lorenc Lavtižar.

Pristavek. Iz tega pisanja vidimo, da je naš preljubljeni rojak, v. č. g. Lorenc Lavtižar, pri Rudečim jezerji v Ameriki nov misijon začel, od kteriga je veliko dobriga vspéha upati, ker vsi misijoni v Ameriki so dosihmal še dobro napredovali. Je pa tamkej velike pomoči potrebin, kakor pismo kaže, ker nima ne cerkve, ne svojiga stanovanja in nič ne. V takim pomanjkanji ne vidimo radi svojiga ljubiga rojaka, moža božjiga, ki ves gori za spreobrnjenje ubozih Indijanov; skusimo mu torej malo polajšati telesne skerbi, da bo zamogel s toliko večim pridam za neumerjoče duše ubozih nevernikov delati. Kakor druge, tako bo „Danica“ posihmal tudi darove za g. „Lavtižarjev misijon“ sprejemala in naznanaovala; Bog daj, da bi jih obilno bilo! Bog pa tudi blagoslovi vse ljube Slovence, ki toliko dobriga storé za katoliške misijone in druge dobre naprave. Desiravno smo med ubožnimi narodi, pa vender zato ne bolj revni, ker se dosti vbogajme daje; sej nam vse Bog da, karkoli imamo. Vr.

Pismo nekiga merteliga.

Še le te dni smo prejeli poslednji list gosp. Jožefa Gostnerja od 29. prosenca t. l., ki je pa že 16. mal. travna v Hartumu umerl. Radi slišimo poslednje besede umirajočih, naj torej tudi nekaj imenovaniga lista „Danica“ razglasi, zlasti ker so naše zadeve v njem. Takole se začne:

Narpred ti moram povedati, da me je pismo Jožka iz Goga (mlajšiga ali Slovenskiga) neizrečeno razveselilo in sim se mu prav čudil. De bi zamogel zraven družih nauk v tako kratkim času v nemškem jeziku tolikanj napredovati, bi ne bil nobeden zmed nas verjel... Vse je pismo bralo, in celo zunanjim francoskim, laškim in arabskim gospodam smo ga po besedi pretolmačevali v njih naravi veselje in dopadajenje. Hvalim tako djanje, da se otrokam ne pravi in ne narekuje, kaj naj pišejo, kakor je sploh navada, temuč da se to njih lastni zmožnosti prepustiti. Tako pismo rajši berem kot visokoučen list visokoučeniga učenika (hochgelahrten Brief eines hochgelahrten Professors). Zahvali ga v mojim imenu in pozdravi ga; naj le tako dela, da bo kmal prisel, ter kakor pridin misijonar svojim nesrečnim bratom slepe oči odpiral in jim pot proti nebesam kazal. Pozdravi tudi una dva. Naj za nas velikrat molijo, mi molimo vsak dan pro fratribus absentibus, za brate, kterih tukaj ni. (Kolika priserčna ljubezen misijonarjev do tistih, ki so jih iz neverstva izkopali in duhovno prerodili, se leskeče iz tih verstic! Vr.)

Dalje vošim tebi, fantam in vsim obilnim prijatlam našiga svetiga misijona na Krajnskim... prav veselo novo leto! Gospod bo zanesljivo uslišal naše prošnje in vošila in bo te dobre ljudi že tukaj oblagodaril, ali pa bo tem po-

vernul, kar ne more oditi, in v prihodnjim življenji njih imena poveljal in dal, da jim bo Njegovo kraljestvo došlo, ki so tukaj toliko storili, da bi se kraljestvo Božje deleč razširilo in Njegovo ime posvečevalo. O srečno Krajnsko, ki ima toliko bogoljubnih, gorečih duhovnov!

Poslednja odprava za naš misijon je po dolgim, pa srečnim popotvanji brez kake nezgode in bolezní 8. pros. 1858 srečno sem dospela; namreč: 5 duhovnov iz vstava Don-Mazzatoviga v Veroni, en kovač iz Tersta, en katolišk fant iz Egipta in 4 naši rokodelci, kovači; vsi so prišli veseli in zdravi in dosihmal še ni nobeden zbolel, hvala Bogu! Prinesli so seboj vender že enkrat kupreni drát, ki smo ga že tako davno naročili, ki je bil že tako davno poslan in že tako davno željno pričakovan, naj veljavniš denar za Belo reko. Kaka polovica, v naglici prekovaniga, smo precej tje gori poslali... Dalje so pripeljali 2 zaboja (kisti) suhiga sadja, in je prav dobro ohranjeno, desiravno je toliko časa ležalo v vlažnim zraku v Aleksandrii. Bog poverni blagim dobrotnikom!!! Dalje zaboj z arniko, brinovcam in žganjem, kar je tukaj neizrečeno prijetin dar, kjer so vse enake pijače zmešane in zblojene. Nebeški Oče poplačaj!! (Naj pa žganjarji ne mislijo, da gg. misijonarji tamkej „šnopsljajo“, kakor oni tukaj; take žgane pijače imajo za to, da kake kapljice v smrdljivo, kalno ali sploh slabo vodo kanejo in ji škodljivo moč s tem zmanjšajo. Vr.) Poslednjič je prišla še kista, ki se je pokazalo, da je iz Štajerskiga, ko smo jo odperli, in da je vse v nji gosp. Mozganovo. Ena kista, ne vem od kod, je bila v Terstu brez znamnja (marke) na parobrod oddana in v Aleksandrii je ni bilo več na dan. Vselej tedaj marko na njo! Poslednji čas smo dva že keršena fanta sprejeli, ki sta bila na ravni poti v pogubo, na duši in na telesu. Dans je eden fantov našiga misijona umerl za boleznijo, ki se imenuje ferčeca merzlica. Bil je izučen krajač ali žnidar in je že nekaj časa šival. Sploh je zdaj z našim zdravjem nekoliko bolje, desiravno prav za prav nikoli nismo brez bolnikov. Dva naših rokodelcev sta misijon zapustila in odšla...

Po prihodu zgorej imenovanih gospodov je bilo precej vprašanje: kako in kdaj gremo na Belo reko? Na „kdaj“ je bil precej odgovor, namreč: Precej, ali pa letas ne več. Ali kakó brez denara? Šel sim zopet prosit, in v ti umetnosti sim že toliko napredoval, da zaslužim zares pohvalo zavolj svoje spretnosti in prederznosti. Sardinski poročnik Brun-Rollet nam je posodil (letas že v tretjič) denara zastonj. Tako nam je nemogoče mogoče bilo; napravili smo še kolikor toliko ladijo Zgodnjo danico, ki je po odhodu v. č. g. provikarja zapušena stala, in smo ji dali ljudi in živeža, kar je prav móglo biti. 21. prosenca na vse zgoodej in vse tiho so se na Zgodnji danici proti Beli reki odpeljali: V. č. g. Mat. Kirchner, vodnik te odprave in oglednik zgornjih misijonov, ki upa v 4 mescih zopet tukaj biti; dalje pod vodbo Don-Giovanni Beltrame-tovim 3 duhovni iz Verone iz Mazzatoviga vstava, rokodelci iz Tersta in katoliški fant iz Egipta, pa še en služabnik... Vsi duhovni Don-Mazzatovi so bili zmed prvih v učenji; znati je, da so močno zobraženi, silo pobožni, brez presoje, serčni in prav zadovoljivi možje. Eden je bil že več let profesor (ki je že tudi umerl pri sv. Križu. Vr.) Bog jim daj srečo in blagor! Eden zmed novih duhovnov, Aleksander dal Bosco, je ostal tukaj v pomoč v šoli in v cerkvi. Zna tudi malo nemško... Fisharmonika zdaj molči, odkar sta odšla učenika domú in v. č. g. Kirchner na Belo reko, poprej je saj še poslednji petje spremljal; zdaj pa le samo pojó fantje... Serčna hvala za zvonove! Večji še leži v Korosku, manjši pa že na glas oznanuje hvalo Božjo! — Moli zame, za nas, kakor mi zate, in ostani z Bogam!

Jožef Gostner l. r.

Postave za spokornike

pervih, pa tudi nekaj poznejših časov sv. Cerkve, v pokorjenje posebno očitnih grešnikov.

(Iz spokornih pridig Jan. Travnja in Fr. Veriti-toviga katekizma, IV. dela, spisal Burja.)

1. Kdor od vere odstopi, Jezusa zataji, naj dela pokoro deset let, ali kakor druge postave pravijo, ves čas svojega življenja.

2. Kdor je malikam daroval, se mora tudi deset let pokoriti.

3. Kdor je po šegi nevercev pri poljskim delu, pri ženitovanji, ali pri družih rečeh ugibal ali uganoval, po zvezdah ali družih vražnih znamenjih, naj se dve leti pokori.

4. Za vedeževanje, to je, če se iz kacih praznih reči hočejo prerokovati prihodnje reči, naj se dela pokora sedem let.

5. Kdor mameže ali uganovavce za svet vpraša, ali jih v svojo hišo pelje, de bi mu kaj razodeli, naj se pokori pet let.

6. Kdor verjame, de kdo zamore hudo vreme napraviti, naj se pokori eno leto.

7. Kdor iz kvart ali iz družih tacih reči prihodnje reči pravi, ali zvediti hoče, naj se pokori štirideset dni.

8. Kdor kaj je ali pije, ali na sebi nosi, de bi sodbo Božjo odvernili, naj se pokori sedem let.

9. Lažnjivi prisegavec naj se pokori deset let.

10. Kdor koli krivo priseže, naj se posti štirideset dni ob kruhu in vodi, in naj se pokori po tem sedem let, ravno tako, kdor je koga k krivi prisegi prisilil.

11. Kdor iz lakomnosti krivo priseže, naj prodá in ubogim razdeli vse, kar ima, naj gre v samostan in naj se ves čas svojega življenja pokori.

12. Kdor v nedeljo ali praznik kako hlapčevsko delo stori, naj se tri dni ob kruhu in vodi posti.

13. Kdor se v cerkvi med duhovnim opravičam pogovarja, naj se deset dni posti ob kruhu in vodi.

14. Kdor starše kolne (jim gerdo zaničljivo govori), naj se posti štirideset dni ob kruhu in vodi; kdor jim krivico stori, naj se pokori tri leta; kdor je pa vdaril očeta ali mater, naj se pokori sedem let.

15. Kdor nauke ali povelje svojiga škofa, svojiga fajmoštra, ali družiga duhovna zasmehuje, naj se posti štirideset dni ob kruhu in vodi.

16. Kdor se zoper svojiga škofa ali duhovna spunta, naj se pokori ves čas svojiga življenja.

17. Za premišljeno ubijanje človeka, je bilo zapovedano štirideset dni posta ob kruhu in vodi, in zraven sedem let pokore; po drugi postavi pa dvajset let, in zopet po drugi sedem in dvajset let; in se po drugi ves čas življenja.

18. Kdor prostovoljno premišljeno umori človeka, bo zmiraj pred cerkvenimi vrati, in bo le v zadnji bolezní obhajan.

19. Ktera svojiga otroka umori, de bi se njen greh ne zvedil, naj se pokori deset let.

20. Za prešestvo je bilo od nekterih sedem, od družih deset, od družih petnajst, spet od družih osemnajst let pokore zapovedano; ravno toliko za nesramnost, ostudnost in gnjusobo s svojim spolam.

21. Dva prosta človeka, ko sta enkrat nečisto grešila, naj se pokorita tri leta, sta pa večkrat nečisto grešila, naj se pokorita po številu storjenih grehov.

22. Mož, ki je zakonsko zvestobo prelomil, naj se pokori deset let; če je večkrat prešestoval, in poboljšanje obljubi, bo v vedni pokori in le v zadnji bolezní obhajan.

23. Žena, ki je zakonsko zvestobo prelomila, naj se pokori deset let.

24. Za loternijo od nekterih tri, od družih sedem, od družih devet let, za loternijo z dvema sestrama ves čas življenja pokora.

25. Ženska, ki se lepotiči, de bi drugim dopadla, naj se pokori tri leta.

26. Za tatvino, eno leto, če se je pa kdo ni sam obtožil, dve leti; za tatvino tudi majhnih reči, eno leto; ravno toliko, če kdo najdene reči ni nazaj dal.

27. Kdor je cerkveni denar ukradil, bo obilniši povrnil in se pokoril sedem let.

28. Kdor je iz potrebe ukradil jéd, ali oblačilo, naj se tri tedne pokori.

29. Za tolovajstvo naj se pokora dela sedem in dvajset let.

30. Za krivo pričevanje naj se dela pokora, kakor za prešestvo ali ubijanje.

31. Kdor v krivo pričevanje privoli, naj se pokori pet let.

32. Kdor bližnjiga kake velike pregrehe obdolži, naj se pokori kakor kriva priča.

33. Kdor pa iz naglosti koga obdolži majhniga greha, naj se pokori tri dni.

34. Kdor bližnjimu kako pregreho očita, ki je ni storil, naj se pokori kakor za krivo pričanje.

35. Kdor bližnjimu kako reč za hudo vzame, predin ga je na tihim posvaril, naj mu zadosti, in potem tri dni pokoro dela.

36. Kdor rad opravlja in se pri tem še kaj zlaže, naj se sedem dni posti ob kruhu in vodi.

37. Kdor je pri meri in vagi kaj goljufal, naj se posti štirideset dni ob kruhu in vodi.

38. Kdor želi kaj ptujiga po krivici dobiti, in je lakomen, naj se pokori tri leta.

39. Kdor kako drago reč svojiga bližnjiga želi najti, de bi jo zase ohranil, stori smertni greh in naj dela pokoro, kakor za tatvino.

40. Kdor želi loternijo storiti, naj se pokori dve leti.

41. Kdor od cerkve zapovedan post prelomi, naj se posti dvajset dni ob kruhu in vodi; kdor ga v velikim postu prelomi, naj za vsak dan sedem dni dela pokoro.

42. Kdor se kvaterni post ne posti, naj se posti štirideset dni ob kruhu in vodi.

43. Kdor postni dan pred časam iz žertja jé, naj se dva dni posti ob kruhu in vodi.

44. Kdor koga posili piti, de se vpijani, naj se posti sedem dni; če je pa to storil iz zaničevanja, naj se posti trideset dni.

45. Kdor je koga ranil, naj se pokori eno leto.

46. Kdor bližnjiga sovraži, naj se oestro posti, dokler se z njim ne poprijazni.

47. Kdor je svoje smerti prostovoljno in premišljeno kriv, spomina zanj pri sveti maši ne bo, in ne bo po kristjanski šegi pokopan.

48. Kdor zadnje volje mertvih ne dopolni, naj se pokori eno leto.

49. Kdor je oblačilo družiga spola oblekel in mu je potlej žal, naj se pokori tri leta.

50. Za vsak poglavitni smertni greh naj se dela pokora sedem let, ako velikost greha še večji pokore ne tirja. (Konec sl.)

Nekaj o djanji Svetnikov.

Svetnikov djanje se nam gostokrat stavi v posnemanje; ono nam daje spodbudke k pobožnemu življenju, in nam tudi deli vodila za tajisto. Sploh nam za to stran Svetniki govorijo, kakor piše s. Pavel: „Prosim vas, bodite moji posnemavci, kakor sim jez Kristusov“ (1. Kor. 4, 16.)

Vender v djanji Svetnikov se morajo delati nekteri razločki. Pervič so dela Svetnikov, ki so jasno in brez dvombe dobre; zastran tacih veljá zapoved posnemanja, kolikor človeka zadevajo enake okolišine po stanu ali po poklicu. Dobro se smé tukaj pomniti, v kakošni versti sledi beseda apostelnova, ko vernike opominja k posnemanju svojiga djanja: „Ali tedaj jeste ali pijete, ali kaj družiga delate, vse k časti Božji delajte. Brez pohujsanja bodite judam in nevernikom in cerkvi Božji. Kakor tudi jez v

vseh rečeh vaim dopasti želim, in ne išem, kar je meni, ampak kar je drugim v prid, de bi bili zveličani. Bodite moji posnemavci, kakor sim jez Kristusov^a. (1. Kor. 10, 31 — 33: 11, 1.)

Drugič, se nahajajo v življenji svetih služabnikov Božjih pa tudi slabosti človeške, se nahajajo v djanji svetih spokornikov prejšnje pregrešne dela. Zastran tacih ne velja, ne jih posnemati, ne se z njimi zagovarjati. S. Pavel prav dobro razloči dvojno djanje sam pri sebi, ko piše: „Zakaj jez sim nar manjši apostelnov, in nisim vreden apostelj imenovan biti, ker sem preganjal cerkev Božjo. Po gnadi Božji pa sim to, kar sim, in njegova gnada v meni ni bila prazna, ampak sim več ko vsak njih delal, to de ne jez, ampak gnada Božja v meni“. (1. Kor. 15, 9. 10.) Znano je tudi, kaj je s. Ambrož, milanski škof, odgovoril rimskemu cesarju Teodoziju, ki se je po storjenim pokončanju obilne množice zagovarjal s tem, de se je tudi David pregrešil s prešeštvam in ubojem. Sveti učenik mu je velil: „Če si Davida posnemal v grehu, posnemaj ga tudi v pokorj^a“.

Tretjič se nahajajo v djanji svetnikov tudi nekatere dela, ki se na prvi videz ne razsodijo lahko, ali gredo celama na dobro stran ali ne; v tacih ne smé biti posnemanje naglo, ne tudi hvala, pa tudi ne sodba nagla. Na pr. si bodi Samson, ki je razrušil stebre filistejskiga tempeljna, in s tem posul mnogo Filistejcev, pa tudi sebe: Svetnice, ki so se same zagnale v vodo ali v oginj, de bi odšle preganjavcam, ki so bili tudi nevarni njih čistosti. O tacih piše s. Avgustin, premodri cerkveni učenik:

„Pa pravijo, nekatere svete ženstva, de bi se ognile zasledovavcam svoje čistosti, so se v času preganjanja same vergle v reko, ki jih je imela vzeti in usmertiti; in po takim načinu so umerle, in njih mučenstvo se v katoliški cerkvi obhaja z obilnim česenjem. Od tistih se jez nič ne prederznem nepremišljeno soditi. Zakaj, ne rečem, če ni Cerkev po kakim verjetnim spričevanju zagotovila Božja veljavnost, de njih spomin tako časti; in mogoče je, de je tako. Kaj, če so one to storile, ne po človeško omamljene, ampak po Božje opominjane, ne tedaj po zmoti, ampak po pokoršini? Kakor nam od Samsona ni drugač verovati. Kadar pa Bog veleval, in brez vsih ovinkov vdihuje, de on veleval, kdo bo takrat pokoršino sodil v pregreho? Kdo bo pobožno podložnost dolžil? Vender, če je Abraham to storil po hvale vrednim načinu, za tega voljo ne stori kdor si bodi brez greha, ko bi hotel Bogú v dar klati sinú. Zakaj tudi vojak, po nobeni postavi svoje države ni kriv poboja, ko je pokoren oblasti, pod katero je po postavi djan, in umori človeka; nasproti se, ko bi tako ne storil, bi bil kriv zastran opušeniga in zaničevaniga povelja. Če bi bil pa on to storil po svoji volji in oblasti, bi bil zašel v pregreho zastran prelite človeške kervi. Tedaj za tega voljo je kaznovan, če tisto stori brez povelja; pa tudi za tega voljo bo kaznovan, če tistiga ne stori po povelji. Če je tako po povelji cesarjevim, koliko bolj bo po povelji Božjim?“ (S. Augustini de Civitate Dei lib. I. cap. 26.)

Beseda svetiga učenika se utegne tudi obrniti na Jahelo, ki je Sisara usmertila z žebljem; na Judito, ki je Holoferna obglavila z mečem; tudi na druge enake in drugačne zgleda. O Juditi naj se privzame beseda, s katero je višji duhoven Joakim hvalil njeno djanje: „Ti si slava Jeruzaleмова, ti veselje Izraelovo, ti čast našiga ljudstva. Zakaj ti si možko ravnala, in si bila močnoserčna, ker si čistost ljubila; za tega voljo te je tudi roka Gospodova močno storila, in ti boš oblagodarjena vekomaj“. (Judit. 15, 10. 11.) O tej serčni ženi piše tudi s. Ambrož v besedi od posta: „Mogočnim se prepoveduje vina piti, de, če pijejo, ne pozabijo modrosti. Na to so vino do pijanosti pili mogočniki, kateri so se znašali s tem, de so se podali Holofernu, vojsknemu poglavarju asirskiga kralja. Vina pa ni pila žena Judita, ki se je postila vse dni svojiga vdovstva, razun prazničnih slovesnost. S tem orožjem obdana

je šla, in je prekanila vso asirsko vojno. Po moči trezniga sveta je vzela Holofernu glavo, ohranila sramožljivost, odnesla zmago. Zakaj ona se je opasana s postam mudila v ptujim stanu; uni pa je ležal v vinu zakopan, de se čutiti ni mogel smertniga mahljeja. In tako je post ene žene poterl nešteto vojno asirsko“. (S. Ambrosii lib. de Elia et jejunio, cap. 9.)

II.

Ljubljanskim cerkovnikom kaj.

(Zročeno.)

Večkrat se v Ljubljani pripeti, ko v enim zvoniku k Marijinimu česenju zazvoní, de v drugim že odzvoní ali skoraj odzvoní.^a) Ta različnost v Marijnim zvonjenji se smé k vzrokom prištevati, de je veliko ljudi med zvonjenjem pokritih; zakaj mnogokrat se prigodi, ko gredo ljudje sem ter tje, eni iz tega kraja v družiga, nekteri iz družiga v tretjiga itd., de gre veliko ljudi, naj si imajo kaj opraviti, ali naj se sprehajajo, memo več cerkvá (n. pr. memo šenklaške, frančiškanske, nunske cerkve), v katerih v vsaki ravno k Marijinimu česenju zvoní. Cerkovniki! kaj sledi iz tega? Ozrimo se na obnašanje teh memo gredočih. Ker pa je, de bi tako ne! večina teh memo gredočih le mlačnih in slabih kristjanov, po katerih se tudi napčni svet ravna, ne de bi se po ne ravno veliki številki dobrih ravnal, se hočemo tudi mi posebno na prve ozirati. Predin pa to storimo, obrnimo med memo gredočimi tudi nekoliko oko na dobrega kristjana. Gredoč memo prve cerkve, v kateri k Marijinimu česenju zvoní, se odkrije in moli; ko gre memo druge cerkve, v kateri je se le začelo zvoniti, akoravno je že keršansko dolžnost opravil, se zopet odkrije, de bi drugim, ko so iz družiga kraja sem prišli in se ne molili, slabiga zgleda ne dal; ravno tako se véde, ko gre memo tretje cerkve itd. Pogledjmo zdaj na obnašanje mlačnih kristjanov! Ko gredo memo prve cerkve, v kateri k Marijinimu česenju zvoní, jim gre že terdo, de bi se odkrili; le ako kakiga pobožniga vidijo, ki jim z lepim zgledam sveti, se nekteri komaj in komaj odkrijejo; ali pa kaj molijo, in kako? Bog vé! Ko gredo memo druge cerkve, v kateri zvoní ali se le začne zvoniti, so mlačni in jim je že preveč, de bi se tukaj zopet odkrili in molili, ter so vedno pripravljeni, se zavoljo tega, ako bi bilo treba, izgovarjati, de so že molili, ko so memo té in té cerkve šli. Ko potem drugi, ki še niso cerkvene dolžnosti opravili, iz družiga kraja sem pridši, te pokrite vidijo, tudi oni njih slabe zgleda posnemajo in poklobučeni ostanejo. Ravno tako je pri tretji cerkvi itd. In tako se narašajo slabi zgledi, kot reka, v katero se, če bolj dalje teče, zmiraj več studencov in potočkov izlije, tedaj vedno močnejši prihaja in vse, kar ji na pot pride in ni dovelj močno, podkoplje in odnese. — Vsak, kdor le malo to pomisli, brez daljnih dokazov lahko razume, de ta needinost v Marijnim zvonjenji za nikogar ni pripravná.

Tedaj glejte možje cerkovniki, de bo Marijno zvonjenje v vsih cerkvah zmiraj edino; to bo za vse prav, naj bo kdo o Marijnim zvonjenji, v katerim kraji koli si bodi: tako se bodo tudi dobri in združeni zgledi v močno reko narašali, katere ne bo mogla reka slabih zgledov požreti; temuč bo, kakor je upanje, tudi marsikaki slab studentček pobrala in ga v dobrega spremenila! Častivec Marije D.

Zaničuj vse časno, le po rečnim zdihtuj.

(Ludovik Blozi.)

O ko bi ljubezen Božja in zaničevanje vsiga posvetniga v tebi tako goreče bilo, de bi zamogel s svetim Pavlam v resnici reči: „Želim razdjan biti in s Kristusam prebivati“. (Filip. 1, 23.) Nič bolj ne razveseli verne bo-

^a) Naj pristavimo tukaj, de v Terstu smo pred nekaj časom v tri reči tudi prav veliko nasprotje opazili. Vr.

goljubne duše, kakor zaupanje, de bo po dokončanim potu tega revniga življenja v srečni kraj večniga življenja prišla, kjer je noben madež ne bo več ognjusil, nobena nevarnost, nobeno spremenjenje več razžalilo, kjer bo od ljubezni goreča — Boga brez vsih zadržkov hvalila, njemu popolnoma dopadla, in nič družiga, kakor njega ljubila, njega čisto posedla, in bo od njega čisto posedena.

Ker se pa to v pričujočim življenju ne dá vselej in popolnoma doseči; so zato pravični smerti željni, saj zoperna jim ni. Oni čutijo, kako ojštra je zima tega življenja, in zatorej kopernijo po poletji večniga življenja. Pričujoče življenje je zares žalostna zima, v kateri lenoba lastne popačnosti vse dobro vledeni; zima, katero megle nevednosti tolikrat pooblačijo, in vsak dan burje in plohe tolikanj revšin, trudov in zopernost spremljajo. O srečna ura in hip, po katerim sveta duša tako dolgo zdihuje, dokler je nebeski ženin iz ječe tega revniga telesa ne reši, ji vesel naprot ne pride in je ne pozdravi s to prijetno besedo: „Vstani, hiti, moja prijateljica! zima je že pretekla, plohe so se pogubile, rože so se v naši deželi prikazale, grojzno cvetje že diši, glas gerlice se je že pri nas zaslísal. (Visoka pesen 2, 10 — 12.) Stopi vesela naprej, preljubeznjiva hči! Ne obupaj, ne boj se! Revšini uideš, terpljenje revne časnosti zapustiš, ves jok in vse zdihovanje je zdaj končano. Trohljivo telo te ne bo več težilo. (Modr. 9, 15.) Vpeljana v veselje svojiga Gospoda se bodeš nad darom neumerjocnosti veselila.“ (Mat. 25, 21.)

Ali, če meseni človek to bere, kateri je navajen, se vidnih reči, ali celo nesramnih slast veseliti; bo morebiti sam pri sebi djal: Kaj pa tudi že zamore tam toliko veseliga biti, kjer ni nobenih imenitnih pojedinj, nobenih mesečnih slast? O ti nesrečni človek! Kuga je, ktera te stori po takošnim živinskim vživanji hrepeneti, pa ne zdravje. Bolan si, goriš od hudobne žeje, in se veseliš, če jo vtolažiti zamoreš. Pa ta škodljiva žeja bo sama od sebe ugasnila, kakor hitro bode s telesam bolezen minula. Tisti, kateri bodo k Bogu prišli, bodo pravo in čisto veselje vživali, in nobene minljive jedi ne bodo potrebovali, zakaj Bog jih bo nasitoval. On sam bo njihova jed, njihova pijača, in vse, kar koli bodo želeli. Vse bodo v njem imeli, njega gledati jih bode že nasitilo. Zmiraj ga bodo gledali, in zmiraj bodo nasiteni, in vender bodo zmiraj ga gledali, in zmiraj nasiteni biti želeli. Želeli bodo brez nepokoja, in vživali bodo brez naveličanja.

O večno življenje, o vse ljubezni vredna dežela, o nebeski Jeruzalem! Kaj se vender vse od tebe piše, pripoveduje in veruje! V tebi je ohranjeno tisto blago, tisto tolažilo, tisto veselje, kteriga nobeno oko ni vidilo, nobeno uho ni slišalo, kteriga nobeno človeško serce ne more zapopasti, (1. Kor. 2, 9.) za katero je toliko tavžent spoznavcev z veseljem smert storilo. Tvoje duri se leskečejo od nar drajših biserov, tla tvojih cest so čisto zlato, tvoje zidovje je iz nar imenitnišiga kamnja. (Skriv. razod. 21, 21.) V tebi so vesele planjave, zmiraj zelene, ktere vse blago tega sveta presečejo, v tebi diše prelepe rože, ktere nikdar ne venejo. Vse v tebi je popolnoma brez vsakiga pogreška, nikdar ne preide, vekomaj terpi. V tebi je mir, pokoj, veselje, katero naš um preseže. V tebi je vedin dan, v tebi gotova zanesljivost, vesela večnost, večni mir, in mirna sreča. V tebi se bliše pravični kakor solnce. (Mat. 13, 43.) Nihče ne bo iskati, želeti, ljubiti zamogel, kar bi v tebi ne najdel. Le tega ni v tebi, kar se nikjer ne znajde. O morje neizrečeniga, nar čistejšiga veselja, gledati to neizrečeno visokost presvete Trojice, gledati to neskončno lepoto, vživati to nezmerno sladkost, iz ktere vsa lepota in sladkost stvarjenih reči izvira; — priti pred nar čistejši Device Marijo — Mater Božjo; se združiti s trumami svetih angeljev, v večni družini svetih patriarhov in prerokov, svetih apostoljnov in mučencov, svetih spozno-

vavcov in devic, vse srečne nebeške mestnjane spoznati, vsakimu k njegovimu večnimu zveličanju srečo vošiti!!

O ljubi to sveto zveličanje, in pogosto po njem zdihuj. Zdaj ga sicer s svojimi telesnimi očmi ne moreš viditi, ali oči vere ga vender nekoliko dosežejo. Verovaj, kar se zdaj ne vidiš, de bodeš zaslužil, kdaj zadobiti, kar si veroval.

Solska drobtinica.

(Poslano.)

Neki delavnik popoldan, ki šolarji ravno niso šole imeli, pridem v cerkev k litanijam, ki jih imajo tukaj vsak dan, tudi ob delavnikih, in z „žegnam“, in vidim, veselo zavzét, celo versto klopi, polno šolarjev z učeniki vred pri žegnju. Mislim si, de so mogli zjutraj spoved imeti, ker le ob tacih dnéh — saj v gorkejšim letnim času — so navadni taki dohodi šolarjev tudi k popoldanski delavniški Božji službi. Pa zvedil sim potem, de njih današnji prihod je bil prvo skupno obiskanje cerkve v dosego odpustkov sedanjiga svetiga leta. — Pač je to kaj lepa, spodbudna in ginljiva prikazen: toliko šolske mladine z učeniki vred pri nezapovedani delavniški Božji službi! Al koliko razveseljivneja bi še le bila, ko bi se vidila tudi razun svetiga leta in spovednih dni — ves čas šolskiga leta — saj ob vsih tacih dnéh, kadar ni šole. Naj se ne ugevarja, de šolarji ob tacih dnevih imajo dovolj šolskih nalog se učiti in pisati, in če jim pri tem še kaj časa ostane, de ga potrebujejo v vedrilo in oddih za vterdovanje zdravja. Taki ugovori se overžejo z jasnim dokazom, de kdor le hoče, lahko zadovolji šoli in cerkvi — brez škode za zdravje. Omenjene litanije z žegnam ob delavnikih so pozimi ob štirih, sicer pa ob petih popoldne. V času te Božje službe, ki terpi k večimu dobre pol ure, šolarji pozimi pri dnevni svitlobi ne vidijo več ne pisati ne brati, pri luči pa lahko tudi pozneje pišejo in beró. Lahko tedaj ta kratki čas, ki se šolskim nalogam clo nič ne priterga, porabijo v rečeno Božjo službo — toliko bolj, ker jim ta hoja z doma v cerkev in nazaj domú služi ob enim tudi v sprehod za zdravje. Saj v zimskim mrazu, vetru, blatu, snegu tako ne morejo delec od doma. Čemu tedaj ne saj pametneje v cerkev, kamor imajo za gotovo tudi naj bolj pot, ker s tem prehodam si krepčajo ob enim telesno in dušno zdravje! — Poleti pa (se ve de tudi pomladi in jeseni) jim ostane tudi še po žegnju dovolj časa za vedrilo in počitek; razun tega pa, če so se že ves čas od kosila do žegna trudili s šolskimi nalogami, tirja tudi skerb za zdravje de po tako dolgim trudu odjenjajo — saj dobre pol ure. Ali pa zamorejo ta namen tudi dostojneje in koristneje doseči, kakor ravno s tem, de gredo v cerkev k žegnju? Ako tedaj šolar le hoče lahko v vsakim letnim času opravi, kar je prav za šolo in cerkev, prav za dušno in telesno korist.

Naj tukaj še pridenem, kar slehern tako že vé. Kadar šole táki sad obrodé, de ne le glave in rók izurijo v vednostih in znanostih, temuč tudi serce oblažijo, de se učenci poprimejo spodobniga obnašanja in bogoljubniga življenja iz lastniga nagiba in veselja (kar pa se doseže le z resnim, zložnim in neutrudljivim prizadevanjem združenih moči vsih učenikov in zapovednikov — po besedi in lastnim izgledu) — takrat se le so šole to, kar imajo po svojim poklicu biti — ne le učilnice, temuč tudi odgojilnice za kersansko življenje. Ako pa niso to, so le tovarne in gonivnice!

Telo sv. Feliksa mučenca pri sv. Jakopu v Ljubljani.

Od kar se je bilo po Ljubljani in dalječ okoli razvedilo, de ima po prizadevanji v. č. gospoda mestniga fajmoštra pri sv. Jakopu, kateri so bili letas v Rim na božjo pot šli, telo sv. Feliksa mučenca za farno cerkev iz Rima priti,

so sploh ljudje tih svetinj kaj željno pričakovali. Še le 27. listopada je veliki tergovec Jakop Plancher po daljnopisu iz Tersta na znanje dal prihod barke, v kateri so se bili iz Jakina sv. ostanke pripeljali, in to naznanilo je šlo kakor blisk povsod od ust do ust. Berž ko so bile te častitljive svetinje na ljubljanskim kolodvoru, se je tam velika množica ljudi zbrala, posebno v sredo popoldne, ko so bile od prečastitiga škofoviga namestnika in stolniga prošta, gosp. Antona Kosa, g. šent-jakopskiga fajmoštra, in g. Henrika Kosta, viksiga colnijskiga vodnika, sprejete, odperte, pregledane in po spričbah za prave spoznane. Med tem se je silno veliko ljudi sošlo, kateri so z velikim, akoravno tihim veseljem sv. ostanke v cerkev Marije Device pred mostam spremljali. Lepo in ginljivo je bilo pa tam viditi, kako so vsi visokočastiti očetje sv. Franciška serafinskiga s prižganimi svečami pred cerkev naproti prišli in so sv. Feliksa sprejeli, predin se k sv. Jakopu prenese. Ko je bilo sv. telo pred veliki altar prelepo osvitljene cerkve postavljeno, se je na koru nekaj po cerkvenih šegah v ta namen zloženih napevov pélo in od duhovšine pred altarjem odgovarjalo:

Predpev: Trupla svetnikov počivajo v miru, in njih imena bodo večno živele.

Psalm: Leti so, ki so prišli iz velike stiske, in ki so svoje oblačila v Jagnjetovi kervi oprali.

Udarcev trinogov se niso zbal tvoj služabniki, zato si jim dal častito mesto v kraljestvu svojiga Očeta.

Svoje trupla so rajši smerti izročili, kakor de bi bili malikam darovali; zategavoljo venčani palmove vejce v rokah derže.

Očém nespametnih so se mrtvi zdéli: oni so pa vender le v miru.

S častjo in slavo si jih ovenčal o Gospod, njih počitek pa bo na večno.

Čast bodi Bogu očetu in sinu in sv. Duhu; kakor je bilo v začetku, zdaj in na večne čase. Amen.

Ÿ. Veselili se bodo svetniki v časti,

O. In se radovali v svojih prebivališih.

Ÿ. Pravični bodo večno živeli,

O. In njih spomin je pri Gospodu.

Ÿ. Gospod shranjuje vse njih kosti,

O. Le ena se ne bo zmed njih zdrobila.

Ÿ. Prosite za nas mučenci Kristusovi,

O. De se vdeležimo Kristusovih obljub.

Ÿ. Gospod, usliši moje molitev,

O. In moje vpitje naj k tebi pride.

Molimo. Gospod Jezus Kristus! naj častitljivi kralj mučencov in krona spoznavavcev, čigar čudna previdnost se poniža storiti, de sv. trupla tvojih vojskovavcev, kateri so za tvojo vero in tvoje ime svojo kri prelili, tvoji angeli varujejo, in de si okoli ozidja rimskiga mesta, svojiga ljubiga Jeruzalema, tiste za varhe postavil, katerih duše noč in dan v nebesih tvoje sv. imé častijo: dodeli nam milostljivo, de kakor njih sv. ostanke častimo, se tako tudi njih zmage veselimo in po njih močno brambo zadobimo.

Gospod Jezus Kristus! ki grobe mučenih služabnikov, kjer sv. pepel in kosti kakor nekdanje žive tempeljne sv. Duha čislamo, lepši kot kraljeve poslopja narejas: daj de kakor so oni s tvojo vero in ljubeznijo tvoje sovražnike s smertjo po zgledu tvojiga sv. terpljenja premagali, bomo tudi mi po njih zasluženji in priprošnji od zalezovanja dušnih in telesnih nasprotnikov rešeni in večno čast v nebesih dosegli. Kteri z Očetam in sv. Duham živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj.

Na zadnje so bili sv. ostanke v kapelo lavretanske Matere Božje na altar postavljeni, in tje zdaj mnogo vernih in gorečih častivcev sv. Feliksa vedno dohaja. — Od sv. Feliksa in njegovih odpustkov kaj več prihodnjič. St.

Ogled po Storenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Dva posebno imenitna razpisa je dalo v. č. ljubljansko škofijstvo ravnokar do svojiga duhovstva.

— Pervi zadeva svete maše, ki jih po razpisu sv. Očeta Pija IX. od 3. vel. travna 1858 morajo fajmoštri in drugi zadevni duhovni pastirji „za svoje občine“ tudi ob odpravljenih zapovedanih praznikih opravljati, ako so jih kje opustili. Razpis sv. Očeta Urbana VIII., ki se začne z besedami: „Universa per orbem“, te praznike obsega, ki pravi: „Nos itaque — — — apostolica auctoritate decernimus et declaramus, infrascriptos duntaxat dies pro festis ex praecepto colendos esse, quos nempe vel ab initio venerando sacravit antiquitas, vel universalis ecclesiae probavit consuetudo, vel omnium gentium unanimis pietas veneratur: Dominicos scilicet dies totius anni, Nativitatis D. N. Jesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniae, Resurrectionis cum duabus sequentibus feriis, Ascensionis, Pentecostes cum duabus pariter sequentibus feriis, Sanctissimae Trinitatis, Solemnitatis Corporis Christi et Inventionis Sanctae Crucis, necnon festivitatum Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis et Nativitatis Deiparae Virginis, Dedicationis S. Michaelis Archangeli, Nativitatis S. Joannis Baptistae, SS. Petri et Pauli, S. Andreae, S. Jacobi, S. Joannis, S. Thomae, SS. Philippi et Jacobi, S. Bartholomaei, S. Matthaei, SS. Simonis et Judae et S. Mathiae Christi Domini Apostolorum, Item S. Stephani Protomartyris, SS. Innocentium, S. Laurentii Martyris, S. Sylvestri Papae et Confessoris, S. Josephi etiam Confessoris et S. Annae Deiparae respective Sponsi ac Genetricis, Solemnitatis omnium Sanctorum atque unius ex principalioribus Patronis in quocumque regno, sive provincia, et alterius pariter principalioribus in quacumque civitate, oppido, vel pago, ubi hos patronos haberi et venerari contigerit“.

K tem praznikom je bil po določbi sv. Očeta Klemen IX. od 6. grudnia 1708 še pridjan praznik neomadežaniga spočetja Marije Device; in v ljubljanski škofiji, ki je iz oglejske izločena, se je obhajal tudi ko zapovedani praznik god škofijskih pomočnikov in mučencov, ss. Hermagora in Fortuna. — Desiravno sta pa ss. Očeta Benedikt XIV. in Klemen XIV. na prošnjo Marije Terezije privolila, de se smejo nekteri unih praznikov opustiti, morajo vender fajmoštri in drugi samosvojni dušni pastirji ob taci dnevi še ravno tako sveto mašo za svoje občine Bogu darovati. V prelepim razpisu sv. Očeta Pija IX. od 3. vel. travna 1858, ki je škofijskimu razpisu pridjan, je vse to jasno in neoveržljivo razloženo, dokazano in spričano, in torej tudi ukazano in zapovedano. Naj bi torej nihče ne opustil, tega papeževiga pisma zvesto prebrati, zlasti ker tolikanj lepo in častitljivo govori od visoke in preimenitne daritve sv. maše.

* Drugi škofijski razpis zadeva pohujšljive napise na medenini, sladkorijah in enacih rečeh, ki se po somnjih in cerkvenih shodih prodajajo, in se ljudje, zlasti mladost, s takimi pohujšljivimi rečmi strupijo; torej gorje roki, ki take reči piše, in uni, ki jih prodaja! —

V. č. škofijstvu je bilo namreč naznanjeno, de se po božjih potih in shodih prodajajo medenine ali lecet, sladkarije in igrače z neprimernimi napisi, to je, s takimi, ki so nesramni in za čedno življenje ljudstva kužljivi. Torej je v. č. škofijstvo prosilo vis. c. k. deželno predsedništvo, de naj se takim kramarjem enaki napisi poberó, oni pa naj se po postavi kaznujejo. — Vis. c. k. deželno predsedništvo je na to primerno spoznalo, de se bo oistro pazilo na tiskarnice, ki se pečajo z natiskanjem enacih napisov, in zadevni uradi bodo poskušnje pole enacih napisov, ki se imajo natisniti, natanko pregledovali ter pod pečat djali, kar bo v imenovani ali pa v drugi zadevi zoper tiskarsko postavo od 27. vel. travna 1852. Potem takim je z imenovanim c. k. deželnopredsedniškim razpisom dano povelje do todne c. k. policije in do vsih c. k. okrajnih uradnj, de jim je na enake napise skerbno paziti in kramarjem njih zadevno robo pabrati, ako bi jih ne hotli odpraviti. — V. č. škofijstvo to s tem pristavkam naznanuje, de naj č. g. duhovni pri enacih priložnostih tudi sami po zanesljivih možeh pozvedó.

če so take spotikljive reči na prodaj prinesene, in naj v enakim primerjeji to reč zadevni uradni naznanijo.

Iz Ljubljane. Častni korarji so izvoljeni naslednji gospodje: Visokocastiti gospod Juri Grabrijan, ipavski dekan, vitez avstrijskiga reda Franc-Jozefoviga itd.; visokocastiti gospod Gasper Velkaverh, škofjski kanceler, in visokocastiti gospod Matija Leben, doktor in bogoslovski učenik v Ljubljani. Prvi in poslednji sta ob enim izvoljena prava konsistorialna svetovavca.

Iz Notranjiga. — r. Že davno se je kazala potreba, prav resno v okom stopiti spotikljivim in pohujšljivim napisom na medenini ali lectu; prav razveselilo me je undanje naznanilo v. č. ljubljanskiga škofijstva o tej reči. Koliko silno de se je tako napisovanje razširjalo, naj Vam dam zgled: Pred kratkim ste mi prišle v roko dve poli taceh napisov, na obeh je bilo do 300 napisov; med temi 300 sim jih jez našel samo 40, kateri bi se utegnili poterditi ali terpeti, vsi drugi so bili več ali manj jasno erotičniga obsežka. Poskerbel sim za to, de sim boljše napise odbral, in še kacic 80 lastnih in ptujih nespotikljiviga obsežka pridjal; ali bodo pa slabi napisi kmalo zaostali, in dobri se kmalo prikazali, za to ne vem; čuti in skerbeti bodo mogli drugi.

Razgled po keršanskim svetu.

Kardinal knez in viksi škof dunajski so prihodnji teden v Rim odmenjeni ter bodo v očitnim konsistorii, 20. t. m., kardinalski klobuk prejeli. — Ogerski kardinal so 2. t. m. prišli iz Rima na Dunaj. — Msr. Antonio Valenziani, dosednji auditor apostolskiga poročništva na Dunaji, je izvoljen v škofa za Fabriano in Mateliko, in se bo v kratkim k posvečevanju v Rim podal. — Ogerska škofa, vesprimski in temesvarski, sta sklenila, v vsih večih mestih svojih škofij odrejo ženske mladosti šolskim sestram zročiti in naprave v ta namen vstanovljati. Tudi kološki nadškof imajo veliko hišo v delu, ki jo bodo šolskim sestram zročili. — V Galiciji ima neki katolišk grof Z... na enim svojih posestev imenitno sirotišnico, v kateri 100 zapušenih otrok dobiva živž, obleko, keršanski poduk in vse. Dobrotni mož sam se po cele ure mudi med malimi in prejema v hvaležni molitvi blagoslov svoje dobrotelnosti. — Cesarica Karolina Avgusta so mladenšnici v Solnim gradu 2.500 gl. podarili. — V Bernu je bila 15. u. m. Julija Kozelikova, 27letna judinja na ime Marija keršena in pri naslednji sv. maši obhajana. — Zopet je eden učenih protestantov prestopil v katoliško cerkev, namreč, dr. Lämmer, licencjat in učenik bogoslovstva na berlinskem vseučilišu. Tri leta se je vojskoval ta visokoučeni mladi mož med vednim študiranjem prejden je premagal presoje in samiga sebe. Ko je jel pred

3 leti vire cerkvene zgodovine iz 16. stoletja preiskovati, se je kmalo prepričal, de luteranstvo ni bilo „reformacija“ ampak „deformacija“ (ne poprava ampak skaza) prave cerkve Kristusove, de protestantje katoliške resnice poprej popačijo, potlej se le se zoper nje vojskujejo; de reformatorji (protestanti) predtridske nasprotnike katoličanstva čisto napak razumejo, ali pa celo nič ne; de oni (protestanti) brez glave in škofijstva, ali zoper njega, nimajo ne pravice ne dolžnosti reformovati (prenarejati); de versko razdjanje pri protestantih dandanašnji od tod izhaja, ker se branijo, pod cerkveno oblast se poverniti, ter pod skalo edinosti, ki so jo v 16. stoletji zapustili itd. — Skorej ravno tisti čas, ko je bil na Dunaj prvi cerkveni zbor po 300 letih, je bilo tudi v Londonu zbirališe vsih nadškofov in škofov angleskih, njih 20, — tudi prvo od 300 let, pod predsednistvom kardinala Wisemana.

Mili darovi.

Za afrikauski misijon:

V. č. g. dek. S. V. 2 gold.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Neki dobtin dekan v pokoji 5 gold.

Za misijon gosp. Lavtizarja:

Zraven uniga v obraju: V. č. g. korar J. Volc 10 gold.; Bog nam grehe odpusti! 1 gold.

Obrajt.

10 gold. poslanih s podpisam: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ smo takole obrnili: 5 gold. za misijon gosp. Lavtizarja v Ameriki; za afrik. misijon 1 gold.; za misijon g. Olivieri-a 1 gol.; za cerkev in bolnišnico v Jablunki 1 gl.; za lačne in stergane 2 gold. — Druziga dobtinika 6 gld. takole: 2 gold. za misijon g. Lavtizarja, 2 gold. za naše dom. zam., 1 gl. za afrik. misijon, 1 gl. za druge reveže

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. J. v Top.: Smo poslali po pošti. — G. L. R. v Dombi na H.: Smo Vam poslali. — G. J. v Tr.: Smo poravnali. — Gg. B. in H.: S hvaležnostjo prejeli. — J. K.: Hvala!

Za dr. Knobteherjev spominek.

Prenesek od 1.—11. naznanila 4 cek. in 859 gl. 26 kr.

V. č. dekanija verhiška 40 gold. — Dobrotnik 2 gl.

— G. dr. Lovre Toman 2 gold.

Skupej: 44 gld. S poprejšnjim: 4 cek. in 903 gl. 26 kr.

Duhorske zadere.

V ljubljanski škofii. Gosp. Jož. Buh. n. p., ne pride k sv. Petru na Novomeškem, ampak v Loški potok; g. Jož. Lukanec pa iz Loškiga potoka v Černomelj.

POVABILLO

na naročevanje „Zgodnje Danice“ za leto 1859.

Desiravno mnogi častiti naročniki žele, naj bi „Danica“ zopet na teden izhajala, kakor poprej, jim vender zavolj več okolišin v tem zdaj še ne moremo vstreči; naj jo torej zopet na štirinajst dni za ljubo jemljejo, kakor to leto, in prav obilno naj se na njo naročujejo, de se seme njenih nauk v duhovni prid slovenskiga občinstva bolj razširja, pa tudi nam dosti težavno delo pri njenim izdajanju oslajša. Predragim pisavcam, prijatlam in podpornikam našiga cerkveniga lista plačilo od Boga in lepa hvala! Ne bodo se zgubili biserji, ki jih v tem listu hranijo. Prosimo, naj bi blagovolili nadalje še z veči gorečnostjo delati za Božjo čast in prid Slovincov v malim pa vender deleč segajočim vinogradu našiga lista. Veljá pa „Zgodnja Danica“ po „novim denaru“:

Za celo leto po pošti	2 gold. 70 kr.
Za pol leta po pošti	1 „ 35 „
Za četrti leta po pošti	— „ 70 „
Za celo leto v tiskarnici	2 „ 12 „
Za pol leta v tiskarnici	1 „ 6 „
Za četrti leta v tiskarnici	— „ 54 „

Za letoletno nošo na dom v Ljubljani se doplača 20 kr.
Za polletno pa 10 kr.

Opomba. Za menjavo napisa med letam se plača 15 kr.; s tako menjavo se namreč napravi neugodna neprilika, ker se napisi za celo leto natisnejo.

Vredništvo in Založništvo.